

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az állatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak: **Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.** Egyes szám ára 10 fill.
Felolós szerkesztő: **BILKEI FERENC.**
Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.** Egyes számok kaphatók: a dohánytözségekben.

Évzáró iskolai vizsgálatok.

Bekövetkeztek az iskolás gyermekek szellemi számadásának meleg napjai. Hónuk alatt egy-egy kis könyvtárt szorongató, ünnepi ruhába öltözött tanuló-csoportokkal találkozunk, a mint sietve keresik fel a tudományok különféle csarnokait, hogy számot adjanak egy bezáródó tanév alatti sáfárkodásról. Kétség és öröm kifejezése váltja fel egymást a gyermek arcon, a szerint, a mint remény vagy csüggedés szállja meg szorongó lelkeiket. Mert hát nagy sor ám az kérem, a mikor tíz hónapi gyűjtő-munka szellemi összes termékeit rövid két-három óra alatt kell bemutatni.

Ki, miből, mennyit és hogyan felel a nagy pillanatban, a mikor felhívják. Ezen tőri ilyenkor száz és száz kis ember gondterhes fejét.

Csak ezt ne kérdeznék tőlem, csak ezt aduák fel nekem; bárcsak ez kerülne rám, stb. Így sopánkodnak szegény tanulók az évi vizsgálatot megelőző órákban.

És a tanerők talán teljes egykedvűséggel néznek vizsgájuk elé? Koránsem! Mert hisz sok esetben — de legfőképpen a falusi elemi iskolákban — azon az egy-két órán hallottak és látottak után ítélnek meg a tanító egész tanévi működését. Pe-

dig hányféle esélytől, mennyi váratlan és előre nem látott körülménytől függ egy ily iskolai vizsgálat sikere! Tanító és tanuló egyaránt ki van téve ennél a meglepetéseknek. Sokszor a jó tanulónak rosszul, a rossznak pedig jól üt ki az examen.

Sok szó esett már erről tanügyi és napilapokban illetékes, szakavatott helyekről történtek felszólalások a mai iskolai vizsgálatoknak cél- és okszerűtlensége ellen. Sőt azok eltörlése is több oldalról javasoltatott már. És valóban igen sok indoka van ennek. Azzá tenni, a mi tulajdonképeni célja volna, ugy sem lehetséges. Teljes, igaz és hű képet egy tanév eredményeiről adni és kapni félnap alatt — képtelenség.

Az iskolai vizsgálatoknak serkentő hatását hoznánk talán érvül azok fentartandósága mellett? De hisz a jó vizsgára való lázas törekvésben fekszik éppen az iskola nemes hivatásának: és rendeltetésének megőlö bettje!

Avagy az alkalom kedvezősége szólnon mellettünk, mely szülőt, társadalmat ezzel is az iskolához fűz?

Ámde jól tudjuk azt is, hogy a szülőt a kíváncsiság, gyermekével szemben elfogultság, a hivatalos társadalmat pedig — tisztelet a nagyszámu kivételnek — a fölötte kétes értékű bírálat gyakorolha-

tásának ingere kíséri ilyenkor az iskolába. Mindkettő a saját szemüvegén át nézi, más-más szempontból mérlegeli a felmutatott taneredményt, s így nem ritkán különböző benyomást szerez a tapasztaltakról. Így támad aztán a valóság rovására helytelen és ezzel egyuttal igazgátalan közvélemény iskola és tanító felöl.

Nem alkalmas ez a vizsga ennélfogva arra sem, hogy általa az iskola a társadalmat méltóan magához kapcsolja.

De van még a mai vizsga-rendszernek több erkölcsi hátránya is. A míg ugyanis a jó tanítóra a rövidre szabott próbatét sikere a tananya; lelkiismeretes feldolgozása megnyugtató tudatánál fogva csaknem közömbös dolog, addig arra a másakra nézve főcél évzáró vizsgájának minél fényesebb kimenetele. Már most hogy azt elérhesse, a Potemkin-eredmények egész sorozatával lép hálás bíráló elé. A közönség egy kitűnően sikerült vizsgálat kedves emlékeivel távozik ebből a tanteremből, míg az előbbi tanító publikuma talán várakozásában csalódva oszlik szét.

Hogyha azonban e potemkinizmus csupán abban a fél napi szemfényvesztésben jutna csak kifejezésre, hagyján! De annak erkölestelen célzata évről évre méltelyezi egy-egy kis nemzedék lelkét is; mert a gyerek-ember előbb utóbb meg-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Egy konvertita naplójából.

Az idegenek Párisban.

Van még más paradicsom is a franciák szép fővárosában s ez az idegenek paradicsoma. Hát az milyen? Az idegenek Párisban külön és sajátos kis világot élnek, külön és megkülönböztető jelleggel bíró társadalmat képeznek Páris társadalmába közepette. Talán még jobban fejezhetők ki magunkat, ha azt mondjuk, hogy az idegenek Párisban külön kategóriát képeznek s a franciák akár komolyan, akár francia nyelvségéből szintén olyanok tekintik őket. Oly emberek ezek az idegenek, kik a világ öt részéből verődtek és özönlöttek ide s oly gazdagok, hogy szinte megvannak győződve, miszerint hazájukban nem lelik fel azokat az örömeket, élvezeteket stb. stb., mikre akár rangjuk, akár gazdagságuknál fogva igényt tarthatnak. Páris pedig annak a jóhírnévként örvend, hogy minden bugyellárisnak megfelelőleg szolgálhat is divatos élvezetekkel, mulatságokkal és hogy éppen a leggazdagabbak számára tartogatja raktáron a földi boldogság legválogatottabb portékáit. Különbözik nézzük meg „en detail” a világ gazdagjainak párisi életét és azokat a gyönyöröket, örömeiket meg élvezeteket, melyek után lótnak-futnak, kapkodnak s melyeket fel is lelnék a „G. and Nation” híres fővárosában.

A mi már előre is az unjak bizonyos ingereivel bir a Párisba érkezésre nézve és a gyomor emberének imponál, az első sorban a konyha...

a sokat ígérő s szerfelcse elnevezései a még többféle ételeknek, ezek clencézése, a tálalás módja, a világ minden rafineriájával kieszelt és megkésztett mártások stb. Fogás fogás után kerül a szemet kápráztató módon felszerelt asztalra, egyik csábítóbb a másiknál; már régen jóllakott mindenki, de azért egyre esznek, mert hát nem azért jöttek Párisba, hogy azt a tömérdek nyaláncságot csak nézzék vagy csak szemüket legelessék rajta, hanem hogy élvezzék. Kebel, gyomor csak úgy dagad, csak most tudni meg, hogy mit tesz ez a szó: élni, csak most ébred tudatára az ember élete valódi értékének. Este a kitűzött időben a színház látogatása, utána fényes vacsora következik. A gyomor még nem emészette meg a késői ebédet s már megint enni kell. De ki is volna képes visszautasítani azokat a pompás, inyt csiklandozó ételeket. Tehát esznek étvágy nélkül. Azonban ettől a pillanattól az a szülőföldről hozott áldott egészséges étvágy örökre eltűnik. Az ember eszik, mert a szokás így hozza magával, de minden élvezet híján, sőt még a nélkül is, hogy csak jól is esnek. — Az annak előtte oly finnyás nyelv most már igazán csak nyalakodik. Az életkedv tűnedezik, a merre csak jár, vagy csak tekint is, mindenhol bántó unalom tárogat; semmi sem érdekli s már a pusztá gondolat is azokra a túlfinom és parfümözött ételekre mely undorral tölti el azt a szegény, romlott gyomor nagy urat... akár az elvesztett paradicsom gyönyöreit után, úgy sovárog egy kis tisztas házikoszt után és szívből irigyl meg azok boldogságát is, kik csak minden sátoros ünnepen jutnak abba a kellemes helyzetbe, hogy jóllakhatnak. Csodálkozik veszi észre és jut arra a meggyőződésre: hogy nem a jóllakásban, nem

a gyomor túltömésében, ellenkezőleg az éhességben rejlik az élet poézise, az életkedv, és hogy üres gyomorral sokkal több jóra képes, sokkal fogékonyabb az ember, minden szép és nemesre, mint...

A bor, mint mindenhol, ugy Franciaországban is nagy szerepet játszik. A legdrágább borknak, a Lafitte-nek üvege 27 frankba kerül. Ez azoknál a tulgazdagoknál körülbelül azt a hatást kelti, mint nálunk ha valaki egy fillért fizetne egy pohár sörért. Ilyen sörből aligha kérnénk. Azok a tulgazdag, híztot zsebü idegenek Párisban, pedig nem kérnek abból a nekik nagyon olcsó borból. Gyanus szemmel nézik.

Azonban az ügyes párisi vendéglősöknek van magukhoz való eszköz s tudnak segíteni a gazdagok baján. Elküldik azt a bort mint hajószállítványt egy kis tengeri utra. S miután az indiai gyarmatokat vagy Bourbon szigetét ily módon megjárta s ismét visszajött Párisba, azon ürügy alatt, hogy az egyenlőt megjárva sokkal szűdebb s zamatosabb lett, 100 frankért adják boutéliáját. Vagy helyesebben mondva, mivel az a vendéglős nagyon jól tudja, hogy a Lafitte már így is ugy is „non plus ultra”-ja a zamatoságnak és finomságnak s hogy az az egyenlőt megjárásával sem változik egy cseppet sem, hatalmas szállítvány közönséges bort, melynek üvege nem kerül 25 fillerbe sem, küld a kolóniákba, persze ellátva az egyes üvegeket a Lafitte felirással, (Etiquette) az otthon maradt Lafitte-hez pedig csatolja a hajóskapitány bizonylatát — s megvan. A finnyás idegen urak pedig ily módon aztán már valóságos passzióval isszák a világlátott (?) bort 100 frankjával. A vendéglős

— **Térzene.** A honvédszenekar f. hó 18-án d. u. fél 6 órakor a Zichy-ligetben térzenét ad a következő műsorral:

1. „II” soldato” induló — Fucik.
2. Nagy ábránd „Paggiacci” c. operából — Leoncavallo.
3. „Dervisek kara” Keleti jelenetek — Sebek.
4. Szláv tánc. IV. sz. Menuett — Dvorák.
5. Magyar népdal egyveleg. Csárda nóták — Bachó.

— **Ősz-utcai csendélet.** Vasárnap éjjel ismét nagyon zajos volt az Ősz-utca. A sok nótás legény között különösen nagy névre tett szert két bérkocsis: Simon György és Strausz Jenő. Először végigdorozták az utcát, aztán inzuláltak mindenkit, a ki magas személyiségük közelébe merészelt kerestülvonulni az Ősz-utca nyaktörő kövezetén. Forgatták a fűtykösöket, míg végre a rendőrőrsjárat lefégyerezte az őszutcai hősöket a mert az engedelmességet a hatósági közegek felszólítása dacára is megtagadták, megkötözve kerültek a „hüvös”-re Kuti alkaptány 6-6 napi elzárásra ítélte a duhaj kocsisokat.

— **Purifikáció.** Az erkölcsstelen tartalmu képes élelapok ellen kiadott rendeletet kellő szigorral hajtják végre. Ma délelőtt a rendőség közlegei amint értesítenek — sorba járták a tözsdéket és egyéb lapelárusító telepeket és lefoglalták a „Magyar Figaró”-nak és „Kis Élelap”-nak összes készletben levő példányait. A trivol képeslevelezőlapok is ugyanígy jártak. Még az antikvár és egyéb könyvkereskedéseknek „Tudományos” ürügy alatt árult és kirakatba helyezett könyveire kell a figyelmet kiterjeszteni, hogy családaink kiskoru tagjait nyugodtan kielhessük sétálni. Majd rákerül a sor még az cleven kirakatokra is, hogy a purifikáció teljes legyen.

Erről a purifikációról egy budapesti lap ad hírt és sajnos, városunkban a rendelet tudomásul vétele után sem történt hasonló tisztogatás.

— **Szurkáló honvéd tizedes.** Néhány nap óta az Ősz-utca ismét rászolgált régi hírnevére. Kiseb csete-paték közléseivel nem akarjuk olvasóink jóízletét bántani, az utóbbi időben azonban már komolyabb jeleket ölt az ősz-utcai handa-bandázás s ezekről meg kell emlékeznünk. Vasárnap éjjel *Kugyelka* József kereskedő segéd bánta meg az ősz-utcai sétat. Egy honvéd tizedessel szálalkozott össze, a ki nem vette tréfára a dolgot, oldalfegyverést rántotta elő s homlokon szurta ellenfelét. A megsebesült kereskedő segédet a Szent György kózkórházba szállították.

Péter Vince újabb levele.

Az újabban Kecskeméthy büntársaként szereplő Péter Vince Forenc szokatlanul gyors egymásutánban gyártja a leveleket, a melyekben tisztázni iparkodik önmagát a súlyos vádtól. Aranyországról beszél s a mindennapi foglalkozását a kenyérkereseti forrást soha sem emlegeti. Dicsékszik az ezer forintjával, házhelyét fizetgeti, noha három személynél az utazási és élelmezési költség azt már felemésztette. Hazajön, visszamegy, perel, párbajozik, de miből? Erre a kérdésre adós marad a felettel s a közvélemény, mert egyéb körülmény is e mellett szól, önként megadja a választ, a midőn Kecskeméthy büntársának tekinti a nem épen egyenes úton távozó, egyébként szegény gyári munkást.

Legutóbb *Léber* Károly vasúti munkáshoz intézte a jnius 2-án póstára tett következő levelet:

Kelt az Oceánon túl
Passaici május 30-án 902.
N. J.

Kedves Léber ur!
Igen szépen föl kérem legyen oly szives a ház helyet a számomra fönt tartani vagyis a Szaletka öcsémnek át adni majd ő ki fizeti, ha esetleg nem tudja, én akkor azonnal meg küldöm az egész árat, bocsásanak meg hogy olyan hűtenül elhagytam önöket, de másképp nem segíhettem magamon. azt nagyon jól tudták hogy én

dolgozni tudok, és engemet egy olyan ember mint a Vincze András trezérozon, azt már nem viselhetem el a 20-dik században. mert olyan embert mint a Vincze a körmöm alól szedek elő akárhányat, én nagyon meg voltam elégedve a a műhelyben a Fönök úrral, és egy a művezető urakkal, mert páratlan jó emberek.

az igaz hogy nekem meg is ígérték hogy fognak rólam gondoskodni de én azt nem bírtam bevárni olyan mihaszna ember mellett mint az András mert az egy haszontalan ember aki a másikat féltékenységből el árulja ok nélkül, tehát ez volt az egész oka hogy én a műhelyt otthagytam, és én azért nem tudatam senkivel eljövetelemet mert én soha sem akartam magamról hírt adni, de miután találkoztam olyan aljas gazember aki engem az újságban kevert, kénytelen vagyok magamat tisztázni, azt szeretném tudni ki találta ki, hogy én Kecskeméthynek bűntársa vagyok, és én úgy szöktem volna el aki ilyesmit reám fogot az mind pimasz gazember, tovább olvastam hogy az a jó nyomozó Bérci kapitány négy napi nyomozás után mindent meg tudt rólam és Kecskeméthy nyomában van már, nagyon sajnálom a magyar államot hogy egy olyan tök fejű kapitányt bízot meg evel az ügyvel, aki mindig ártatlan embereket fog el és gyanúsít, és napokig fáradozik, mindent meg tud állapítani még azt is hogy én hol aludtam pesten, hisz eszt egy suszter inas is ki deritheti, de azt derítse ki hogy Kecskeméthy Győző hol van. ez már valami, azt már nem aza tök fejű Bérci fogja meg tudni. hagyjuk ezt Kedves Léber ur én ezer forintal indultam el a nagy világunk de kell is sok pénz mert ez nagy út és nekem azonnal kellett tanárokat fogadni kik engem nemétül és angolul meg tanítottak mert én a patentomat egy angolnak mutatam aki igen jól szíri a szerepet. könnyen meg lehet hogy nem sokára haza utazunk ha el tudom adni, de nem azért hogy othon maradjunk hanem ezért a dolgoért meg akarok boszulni néhányat akik elenem voltak. én most már nem hagyom el amerikát mert ez egy arany ország amiben mindent föl lehet találni itt nines szegény ember it nem úgy van mint othon én már milljomosokkal lordingkal egy asztalnál söröztem és azt kérdeztem: hogy vagy! nem kegyelmes ur ám, mint nálunk.

kedves Léber ur legyen hozzám jó akaro még meg fogom szolgálni hogy a ház helyem meg maradjon nekem, és kérem írjon sokat. most jelenleg el megyek Ohio államban és ot maradjok de majd a levelet utánam küldik csak ide írjon, ezel maradok kiváló tisztelettel

Péter Vincze és családja.

a szerkesztőségben is irtam hogy Bérci kapitánynak érdem jelet adjanak.

Hirdetések
a „Fejérmegyei Napló”
részére
jutányos áron felvételnek a
kiadóhivatalban
Szent-István-tér 1.

Nyomatott Számmer Kálmánál, Székesfejérvárott.

A fiskális dülőben
egy 6 oktálos szőlő
szabad kézből eladó.

Szőlőoltványok
szokványminőségben.
A legkötüőbb 42 bor- és csemegefajokban fajtisztán teljes jótállással.
Élőkerítés
Gleditschia csemeték és magvak
Uradaimagnak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő süvényőtvény. Ez az egyedül, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül esékély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendelkezéshoz rajokkal ellátott lítetési és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer csemete elég 200 méterre. — Ára 6 forint.

Diócsemeték óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Színes fenynyomatu főárgyűrék igen és bérmentve kitérdik minden rendeltési költönetség nélkül. Az árjegyzéken kívül még egy olyan könyvet kap ezel, ki azt címere nagyon és bérmentve küldetni kéri, mely nincsen az a ház, vagy család a hol annak tartalmát hasznára ne fordítanák. városban, falun, pusztán, gazdaság vagy szegény családnál egyaránt. Igy még azoknak is igen érdekében áll, kik rendelti semmit sem akarnak, mert benne számos oly költemények foglaltattak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cím:

„Érmelleki első szőlőoltvány-telep”
Nagy-Kánya u. p. Székelyhid.

Meteor Tarka Szinpad

rendkívüli és különleges

MŰVÉSZ-ESTÉLY

az „OTTHON” kávéházban.

Modern csodák és illúziók

B. József tanár felléptével a mulatságos fizika és titkos tudományok köréből.

Különösen említendők a róza Szemiramis kerteiből, egy Gambrinus ünnep az alarcos ember emléke, eleven kártyalapok, a táncoló kesztyűk, a villanyos tojás, az elboszorkányozott kesztyű, egy japáni Idill, virágcsokor és pillangók, a bankár álma, Lucullus elbábonázott konyhája, stb.

ESMERALDA-BARINKAY

nővérek kedvelt hölgy énekkettős.
Hang és énekversenye

Vielliebchen keringő. A falun és a városban, humorisztikus dal. Ki esketett, a Cigánybáró operettből. Pepita, spanyol románc. Csak meséld tovább. Vieni sul mar, nápolyi dal castagnettákkal. Lehullott az őszi róza levele. A gyónás. A párkányi leányok cin-cin. Drága levélke, a Rip van Winkleből. Kuplek, a Gésákból stb.

A Somnambula nő érdekesítő mutatóvány
A hasbeszélés nagymestere az elvarázolt kastélyban.

Kezdeté 8 órakor.